

STAV A PROBLÉMY ZVEREJŇOVANIA OTVORENÝCH ÚDAJOV V SR

Zhrnutie

- V oblasti otvorených údajov je na Slovensku niekoľko nedostatkov, v dôsledku ktorých krajina stagnuje v tvorbe a implementácii politík založených na analytických údajoch.
- V medzinárodných hodnoteniach zameraných na využívanie otvorených údajov sa Slovensku v posledných rokoch nedarilo dosahovať priemer Európskej únie (EÚ), okrem hodnotenia podľa indexu dospelosti otvorených údajov (ODMI) z roku 2023.
- V roku 2023 pokračovalo budovanie nového centrálného portálu otvorených dát v rámci projektu Národný projekt Otvorené údaje 2.0 – Rozvoj centrálnych komponentov pre kvalitné zabezpečenie otvorených údajov (OÚ 2.0), ktorý realizuje Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (MIRRI SR).
- Gestor otvorených údajov MIRRI SR sa začalo výraznejšie venovať dopadu otvorených dát – datasetom s vysokou hodnotou pre spoločnosť, a tiež školeniam určeným najmä pre dátových kurátorov. Výzvou stále zostáva kvalita dát a ich využitie pre súkromné či verejnoprospešné projekty. MIRRI SR vytvorilo návrh metodiky na meranie dopadu otvorených údajov, ktorý má byť základom pre prvú správu o dopade otvorených údajov na vybrané aspekty spoločnosti.
- Rizikom v napredovaní zverejňovania otvorených údajov a plnení úloh z uznesení vlády je neexistencia koordinačného orgánu na zabezpečenie politiky otvorených údajov po ukončení projektu Dátovej kancelárie v roku 2023.
- Opakovaný prieskum Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ SR) po dvoch rokoch potvrdil pretrvávajúce riziká súvisiace so zverejňovaním otvorených údajov v štátnej správe. Žiaden z ústredných orgánov štátnej správy zatiaľ nemá v rámci svojej rozpočtovej kapitoly vyčlenené finančné prostriedky na aktivity spojené so zverejňovaním otvorených údajov.
- Problematika otvorených údajov a ich zverejňovanie nie je v ústredných orgánoch štátnej správy v SR riešená komplexne a napriek metodickému usmerneniu MIRRI SR iba 15 % orgánov verejnej moci vyhodnocuje zverejnené datasety a reaguje na spätnú väzbu od používateľov.

Odporúčania

- Prioritne dokončiť a spustiť nový centrálny portál otvorených dát v rámci projektu Národný projekt Otvorené údaje 2.0. Zároveň kľúčový cieľ národného projektu má spočívať v navrhnutí nástroja participácie a spolupráce, a tiež, aby sa po zavedení väčšia časť datasetov lokálnych portálov sústredila v tomto prostredí.
- Centrálne zabezpečiť pripravenosť informačných systémov orgánov verejnej moci na zverejňovanie otvorených údajov.
- Definovať právomoci dátového kurátora v legislatíve, legislatívne potreby zverejňovania otvorených údajov, zabezpečiť rozpočtové zdroje na budovanie a úpravu agendových informačných systémov.
- Aktualizovať Stratégiu a akčný plán na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI) do roku 2025 vzhľadom na zmenu metodiky od roku 2023 a jeho včlenenie do Digitálneho desaťročia.
- Prijat' chýbajúci zákon o údajoch.

PodĎakovanie

Za cenné rady a pripomienky autori ďakujú Lucii Lacika, Jakubovi Adámkovi a Alexandre Polákovej Suchalovej z Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti.

Úvod

Vo verejnej správe sa neustále produkuje množstvo údajov, ktoré majú veľkú hodnotu pre verejnosť – či už z dôvodu tvorby rôznych aplikácií a analýz alebo s cieľom zvyšovania dôveryhodnosti (transparentnosti) a zúčtovateľnosti verejnej správy. Z toho dôvodu sa vláda SR 20. septembra 2011 pridala k Iniciatíve pre otvorené vládnutie¹ a v roku 2012 schválila prvý akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie², v rámci ktorého vzniklo centrálné miesto na zverejňovanie otvorených údajov – portál otvorených údajov³. Správcom portálu je Národná agentúra pre sieťové a elektronické služby (NASES), ktorá patrí pod Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR), ktoré je tvorcom politiky v oblasti informatizácie a správy informačných technológií verejnej správy. Portál poskytuje priestor pre zverejňovanie datasetov a aplikačného programového rozhrania⁴, tiež pre vyhľadávanie a filtrovanie datasetov podľa rôznych kritérií, návody a iné súvisiace informácie (datasetom je ucelená a samostatne použiteľná skupina súvisiacich údajov vytvorených a udržiavaných na určitý účel a uložených spoločne podľa rovnakej schémy). **Otvorené údaje sú podľa portálu otvorených údajov „informácie alebo údaje voľne a bezplatne dostupné pre každého za rovnakých podmienok, ktoré je možné použiť na akýkoľvek účel komerčného či nekomerčného charakteru“⁵.** Sú prístupné na internete v štruktúrovanej forme, ktorá umožňuje ich hromadné strojové spracovanie. Jedným z cieľov otvorených údajov je publikovanie štruktúrovaných datasetov verejnej správy. Prístup k otvoreným údajom sa vzťahuje na všetky údaje vytvárané alebo spravované príslušnými organizáciami verejnej správy s výnimkou údajov, ktoré nie je možné publikovať na základe niektorých právnych predpisov (napríklad osobné údaje, utajované skutočnosti a pod.). Otvorené údaje v kontexte verejnej správy znamenajú:

- zverejnenie a prístupenie zoznamu dátových zdrojov (vrátane ich základného popisu) každej organizácie,
- proaktívne bezplatné prístupenie týchto údajov neobmedzenému okruhu záujemcov,
- prístupenie údajov v tvare umožňujúcom ďalšie automatizované spracovanie, ktoré sa dosiahne dodržaním stanovených technologických štandardov, ktorých základom je používanie otvorených a technologicky neutrálnych riešení,
- že ďalšiemu používaniu údajov (napr. ich spracovaniu, zverejneniu, spájaniu s inými údajmi) nie sú kladené žiadne legislatívne prekážky.

Podnetom na vypracovanie analytického komentára boli zistené nedostatky v oblasti agendy otvorených údajov, predovšetkým pri ich publikovaní. Komentár je určený najmä pre odbornú, ale aj širšiu verejnosť so záujmom o problematiku otvorených údajov a tiež pre subjekty verejnej správy, ktoré sú nositeľmi úloh v téme otvorených údajov.

Vážnym nedostatkom je, že na Slovensku doposiaľ stále absentuje zákon o údajoch. Ten má za cieľ poskytnúť výhody voľne prístupných údajov, ktoré vytvára verejný sektor, a rovnako tak zjednotiť a komplexne obsiahnuť právnu úpravu dátového manažmentu verejnej správy v rámci jedného právneho

¹ Iniciatíva pre otvorené vládnutie (z angl. „Open Government Partnership“ alebo „OGP“) patrí medzi medzinárodné iniciatívy. Od roku 2011 sa k Iniciatíve pre otvorené vládnutie pridalo 79 členských krajín vrátane Slovenska a 20 miestnych vlád.

² Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSVROS). 2012. Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR. [online].

³ Portál otvorených údajov. [online].

⁴ Application Programming Interface (API) umožňuje jednej aplikácii komunikovať s inou aplikáciou alebo poskytuje prístup k údajom. Ide o nástroj určený prevažne pre vývojárov a dátových analytikov, ktorí potrebujú údaje v strojovo spracovateľnej forme.

⁵ Definícia podľa Portálu otvorených údajov. [online].

predpisu. Zákon o údajoch je zároveň kľúčovým pilierom európskej dátovej stratégie⁶, ktorý smeruje k dosiahnutiu cieľa digitálnej transformácie digitálneho desaťročia. Tým sa znížia prekážky vstupu na trh pre malé a stredné podniky prostredníctvom znížených nákladov na opätovné použitie údajov, sprístupní sa viac údajov a zvýšia sa obchodné príležitosti. V dôsledku absencie tejto legislatívy v slovenskom právnom systéme EK v apríli 2022 vyzvala deväť krajín, vrátane Slovenska, aby poskytli informácie o tom, ako transponujú pravidlá smernice EÚ o otvorených dátach z roku 2019 do svojho vnútroštátneho práva. Termín na zavedenie európskej smernice do praxe uplynul v júli 2021. Tento nesplnený významný míľnik je aj dôvodom, prečo EK zaslala odôvodnené stanovisko⁷ voči Slovensku v oblasti zavádzania pravidiel EÚ o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora. SR reagovala na toto stanovisko EK schválením zákona 251/2022 Z. z.⁸, čím do právneho poriadku SR prebrala smernicu Európskeho parlamentu a zabezpečila transpozíciu Smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1024 z 20. júna 2019 o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora.

Jedným z ďalších vážnych nedostatkov je, že Slovensko stagnuje v tvorbe a implementácii politík založených na analytických údajoch a dôkazoch. Ak v tejto oblasti nechceme ako krajina zaostávať, potrebujeme okrem „rozhodovania založeného na dôkazoch“⁹ aj jednoduchý a rýchly prístup k administratívnym údajom.

Dáta a dátovú politiku čiastkovo rieši množstvo úradov. Pokrývajú ich rezorty informatizácie, hospodárstva, vnútra a spravodlivosti, ale aj Úrad vlády, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (do vzniku Dátovej kancelárie koordinátorom témy prostredníctvom Iniciatívy pre otvorené vládnutie), samostatný Úrad na ochranu osobných údajov a čiastočne aj ďalší aktéri.

Cieľom tohto analytického komentára je:

- poskytnúť prehľad súčasnej pozície Slovenska v medzinárodnom porovnaní hodnotenia otvorených údajov,
- sprístupniť informáciu aktuálnych úloh a prijatých strategických dokumentov SR v oblasti otvorených údajov,
- poukázať na pozitívne zmeny za rok 2023 v téme otvorených údajov a zmapovanie aktérov, ktorí sa podieľajú na sprístupňovaní otvorených údajov vo verejnej správe,
- zistiť, aké najväčšie bariéry vidia ústredné orgány štátnej správy pri zverejňovaní otvorených údajov, a to prostredníctvom dotazníkového prieskumu v orgánoch štátnej správy.

Slovensko napreduje vo využívaní otvorených údajov pomaly

Na Slovensku je snaha zverejňovať údaje bez obmedzenia, t. j. funguje tzv. kombinovaný prístup zverejňovania otvorených údajov. V medzinárodnom kontexte existujú dva prístupy k otvoreným údajom. Prvým z nich je, že sa otvorené údaje obmedzujú iba na niekoľko sektorov, v ktorých existuje dopyt, napr. nehnuteľnosti, doprava, energetika a zdravotníctvo. Súkromný sektor tak má motiváciu vyvíjať aplikácie na platforme otvorených údajov. Druhý prístup spočíva v otvorení stoviek vládných súborov s údajmi.

V medzinárodných hodnoteniach zameraných na využívanie otvorených údajov sa SR v posledných rokoch nedarilo dosahovať priemer EÚ, okrem hodnotenia podľa indexu dospelosti otvorených údajov (ODMI) z roku 2023. Na vyhodnotenie pozície Slovenska v medzinárodnom

⁶ Európska dátová stratégia. [\[online\]](#).

⁷ Európska komisia. 2022. Odôvodnené stanovisko Slovensku. [\[online\]](#).

⁸ Zákon 251/2022 Z. z. [\[online\]](#).

⁹ Evidence-driven.

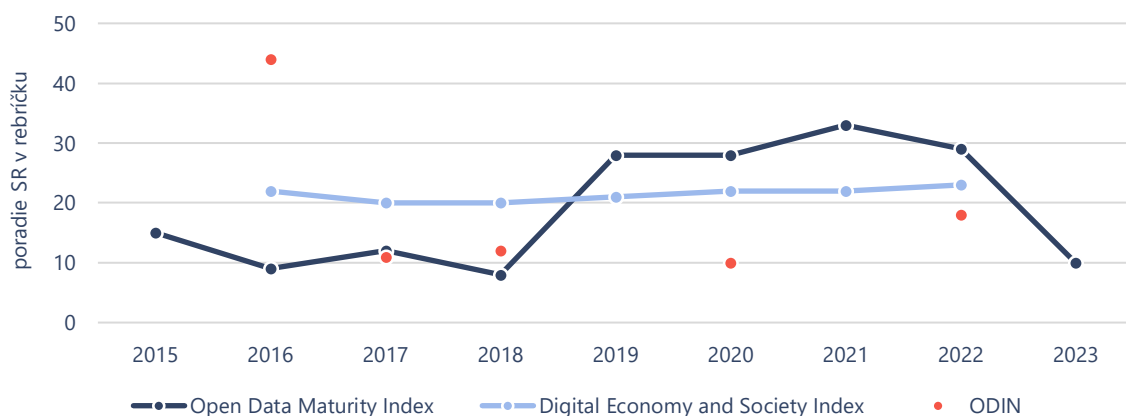
porovnaní hodnotenia otvorených údajov sme použili tri hodnotenia. Medzinárodné hodnotenia sú orientované na pokrok a úroveň rozvoja digitálnej konkurencieschopnosti, čo zahŕňa aj otvorené údaje. Európsky dátový portál produkuje dve hodnotenia – index digitálnej ekonomiky a spoločnosti (DESI)¹⁰ a index dospelosti otvorených údajov¹¹ (ODMI) a na portáli Open data watch je hodnotený index Open Data Inventory (ODIN)¹² – t. j. inventár otvorených údajov (tabuľka 1). Vývoj pozície Slovenska v týchto medzinárodných hodnoteniach zobrazuje graf 1.

Tabuľka 1: Umiestnenie SR v medzinárodných hodnoteniach

Názov rebríčka	Poradie SR voči ostatným krajinám	Slovné hodnotenie pozície SR
DESI index 2022	23. miesto z 27	SR je v hodnotení DESI pod priemerom EÚ s podpriemerným rastom za roky 2015 – 2022, čo znamená, že dlhodobo zaostáva, umiestňuje sa v najslabšej tretine členských štátov EÚ. V roku 2022 sa umiestnilo historicky najhoršie.
Open data maturity ODMI (2023)	10. miesto z 35	SR si v roku 2023 spomedzi hodnotených krajín medzročne najviac zlepšila svoju pozíciu. Medzročný nárast o 32 p. b. bol spôsobený rastom skóre v dimenzii dopadu otvorených údajov (+ 52 p. b) a portálu otvorených údajov (+ 39 p. b). SR si polepšila aj v kvalite (+ 21 p. b) a dimenzii politiky (+ 18 p. b). V hodnotení za rok 2023 v rámci tohto indexu dosiahla SR 92 % (priemer EÚ27 bol 83 %).
Open Data Inventory ODIN (2022)	18. miesto zo 195	Oproti predchádzajúcemu sledovanému obdobiu – rok 2020 (údaje za rok 2021 absentujú), si Slovensko v hodnotení pohoršilo, keďže v roku 2020 sa umiestnilo na 10. mieste spomedzi 187 krajín. Lepšie hodnotenie ako SR v poslednom sledovanom období 2022/2023 dosiahlo Poľsko (druhé miesto v rámci celkového hodnotenia), horšie Maďarsko, Rakúsko aj Česko (graf 2).

Zdroj: vlastné spracovanie podľa medzinárodných hodnotení

Graf 1: Umiestnenie SR v medzinárodných rebríčkoch ODMI, DESI, ODIN v období 2015 – 2023

Zdroj: Data.europe.eu, EK, Open Data Watch, vlastné spracovanie NKÚ SR.

Poznámka: Nižšie umiestnenie v rebríčku znamená lepšie výsledky.

¹⁰ EK. DESI index. [\[online\]](#).

¹¹ EK. ODMI. [\[online\]](#).

¹² Open data watch. [\[online\]](#).

V hodnotení DESI za rok 2022 sa Slovensko prepadlo do poslednej tretiny krajín EÚ. DESI¹³ predstavuje primárny merateľný ukazovateľ na porovnanie plnenia cieľov digitálnych politík EÚ, z ktorých Slovensku vyplývajú záväzky. Od prvej správy DESI v roku 2015 sa Slovensko v roku 2022 umiestnilo na historicky najhoršom 23. mieste so skóre 43,4 bodov spomedzi 27 krajín EÚ (priemer EÚ bol 52,3). V porovnaní s rokom 2021 si Slovensko pohoršilo a kleslo o jedno miesto (skóre 43,2, priemer EÚ 50,7). Slovensko je v hodnotení DESI pod priemerom EÚ s podpriemerným rastom za roky 2015 – 2022, čo znamená, že dlhodobo zaostáva, umiestňuje sa v najslabšej tretine členských štátov EÚ (horšie ako Slovensko skončili len štyri členské štáty – Poľsko, Grécko spolu s Bulharskom a Rumunskom). DESI pozostáva zo štyroch dimenzií, pričom v oblasti digitálnej verejnej služby, ktorých súčasťou je aj hodnotenie otvorených údajov, dosiahla SR v roku 2022 iba 50 % maximálneho skóre, pričom priemer EÚ je 81 % (tabuľka 2). Síce v roku 2019 bola SR nad priemerom EÚ, avšak v roku 2020 sa významne jej hodnotenie zhoršilo, a bolo aj v roku 2021, ako aj 2022 naďalej pod priemerom krajín EÚ. Rok 2022 bol posledným rokom z hľadiska štandardného hodnotenia otvorených údajov, keďže na základe programu politiky digitálneho desaťročia do roku 2030¹⁴ nastali zmeny. Zmena spočíva v integrácii DESI do správy o stave digitálneho desaťročia¹⁵, ktorá slúži na monitorovanie pokroku pri dosahovaní digitálnych cieľov, v ktorej už otvorené údaje nie sú samostatne hodnotené¹⁶.

Tabuľka 2: Vývoj miery otvorenosti údajov vo verejnej správe podľa indexu DESI

Rok	Slovensko	EÚ
2019	74,0 %	64,0 %
2020	33,0 %	66,0 %
2021	53,0 %	78,1 %
2022	50,0 %	81,0 %

Zdroj: DESI 2022. [online].

Na stagnujúci trend umiestnenia SR v rebríčku DESI reagovala vláda SR v máji 2021 schválením Stratégie a akčného plánu na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025¹⁷. V akčnom pláne definovala plán na zvrátenie pretrvávajúceho trendu stagnácie. Hlavným cieľom stanovaným v stratégii je v horizonte piatich rokov posunúť SR z poslednej tretiny rebríčka DESI do jeho stredu a tak dosiahnuť aspoň priemer EÚ¹⁸. Na zlepšenie postavenia otvorených údajov si vláda SR v stratégii stanovila nasledovné kroky¹⁹:

- implementácia národného projektu "Otvorené údaje 2.0 – Rozvoj centrálnych komponentov pre kvalitné zabezpečenie otvorených údajov",
- implementácia národného projektu „Rozvoj platformy integrácie údajov (centrálne integračná platforma) a Manažment osobných údajov",
- vytvorenie konsolidovanej analytickej vrstvy údajov verejnej správy,

¹³ Index DESI (Digital Economy and Society Index) hodnotí členské štáty EÚ vo výkonnosti podľa stratégie pre jednotný digitálny trh a digitálnu konkurencieschopnosť, s prihliadnutím na program Digitálna Európa. DESI využíva kombináciu 33 indikátorov v štyroch hlavných dimenziách merania, ktoré predstavujú základné oblasti politík nevyhnutné pre digitálnu transformáciu ekonomiky a spoločnosti. DESI vyhodnocuje úroveň digitalizácie štátu v nasledovných dimenziách s rovnakou váhou: pripojiteľnosť na internet, ľudský kapitál, integrácia digitálnych technológií a digitálne verejné služby.

¹⁴ EK. 2023. Program politiky digitálneho desaťročia do roku 2030. [online].

¹⁵ EK. 2023. Správa o stave digitálneho desaťročia. [online].

¹⁶ V roku 2023 sa zmenila metodika výpočtu DESI a otvorené údaje už nie sú súčasťou výpočtu tohto indexu.

¹⁷ MIRRI SR. 2022. [online].

¹⁸ Stratégia obsahuje päť strategických cieľov/priorít vychádzajúcich z jednotlivých oblastí/dimenzií indexu DESI. Tieto ciele/priority sa týkajú oblastí prepojitelnosti, ľudského kapitálu, využívania internetových služieb, integrácie digitálnych technológií a oblastí digitálnych verejných služieb.

¹⁹ Vzhľadom na zmenu metodiky indexu DESI od roku 2023 a jeho včlenenie do Digitálneho desaťročia je potrebné aktualizovať Stratégiu a akčný plán na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025.

- implementácia národného projektu „Dátová integrácia: sprístupnenie údajovej základne VS vrátane otvorených údajov prostredníctvom platformy dátovej integrácie“,
- jednotná prioritizácia v digitalizácii verejných služieb,
- implementácia aktualizovanej *Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy SR* po jej schválení,
- plnenie princípov *Berlínskej deklarácie o digitálnej spoločnosti a digitálnej vláde založenej na hodnotách*²⁰.

V medzinárodnom rebríčku ODMI sa SR za posledné hodnotené obdobie roku 2023 umiestnila na 10. mieste z 35 posudzovaných krajín, čím si medziročne najviac zlepšila svoju pozíciu v rámci rebríčka. V celkovom hodnotení za rok 2023 dosiahla SR 92 % (priemer EÚ27 bol 83 %) a predbehla aj krajiny ako sú Slovinsko alebo Nórsko. Slovensko sa dostalo do druhej najlepšie hodnotenej kategórie krajín, predstihlo tak aj susedné krajiny ako Rakúsko, Česko a Maďarsko. Lepšie hodnotenie ako SR má z krajín V4 len Poľsko, ktoré je druhé. Medziročne SR zvýšila svoje skóre o 32 p. b. Nárast celkového skóre Slovenska je spôsobený výrazným nárastom jeho skóre v dimenzii vplyvu otvorených údajov (+ 52 p. b.) a portálu otvorených údajov (+ 39 p. b.). Zlepšilo sa hodnotenie Slovenska aj v dimenzii kvality otvorených údajov (+ 21 p. b.) a dimenzie politiky (+ 18 p. b.). Rebríček ODMI však spočíva v samohodnotení krajiny a umiestnenie SR na 10. mieste nemusí znamenať rapídne kvalitatívne zlepšenie reálneho stavu. ODMI sa používa na meranie vyspelosti otvorených dát na základe série ukazovateľov pokrývajúcich úroveň rozvoja národných politík na podporu otvorených dát, hodnotenie funkcií dostupných na národných dátových portáloch, ako aj vplyv otvorených dát²¹.

V Open Data Inventory (ODIN), t. j. Inventár otvorených údajov, obsadila SR v poslednom sledovanom období 2022/2023²² 18. miesto zo 195 hodnotených krajín so 75 bodmi. ODIN je ukazovateľom toho, ako dostupné a otvorené sú údaje oficiálnych národných štatistík. Pokrytie sa vzťahuje na dostupnosť dôležitých štatistických ukazovateľov v 22 kategóriách v troch oblastiach: sociálnej, ekonomickej a environmentálnej. Váhuvo sú tieto tri oblasti rovnocenné. Súhrnné skóre v týchto troch oblastiach spolu s celkovým hodnotením pokrytia a otvorenosti poskytujú obraz o silných a slabých stránkach národných štatistík. Lepšie ako Slovensko dopadlo Poľsko (druhé miesto v rámci celkového hodnotenia, 87 bodov), horšie Maďarsko, Rakúsko aj Česko (graf 2). Oproti predošlému sledovanému obdobiu roku 2020 (údaje za rok 2021 absentujú) si Slovensko v hodnotení pohoršilo o tri body, keď sa v roku 2020 umiestnilo na 10. mieste spomedzi 187 hodnotených krajín. Prehľad o Slovensku za rok 2022²³ je na základe dát Štatistického úradu SR²⁴. Najhoršie hodnotenie zaznamenalo Slovensko v oblastiach výstavby, bezpečnosti potravín a výživy, výsledkoch vzdelávania a výsledkoch zdravotníctva.

²⁰ EK. 2020. Berlínska deklarácia o digitalizácii EÚ rešpektuje demokratické hodnoty a ľudské práva. [\[online\]](#).

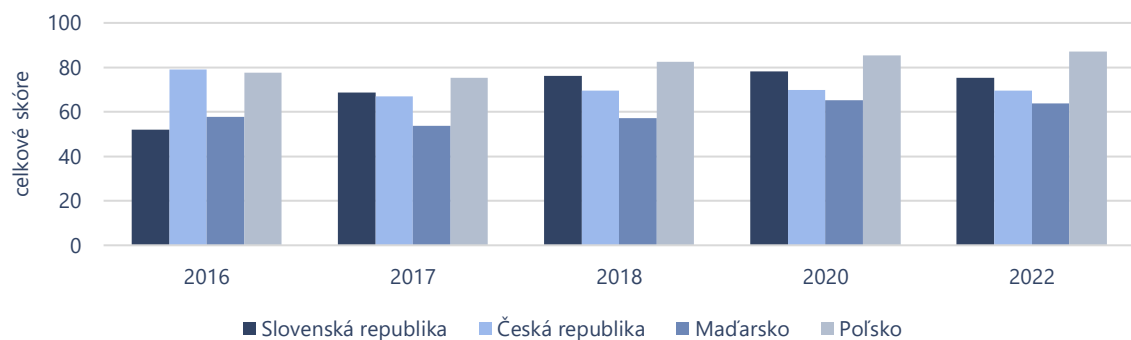
²¹ ODMI (Open data maturity index) posudzuje vyspelosť štátov v oblasti otvorených údajov v štyroch oblastiach: politika otvorených údajov, portál otvorených údajov, dopad otvorených údajov, kvalita otvorených údajov; maximálny počet v každej dimenzii je 650 bodov. Na základe získaných bodov sú štáty zaradené do štyroch skupín vyzretosti: začiatovníci (beginners), postupujúci (followers), rýchlo napredujúci (fast-trackers) a tvorcovia trendov (trend – setters).

²² ODIN by Open Data Watch. [\[online\]](#).

²³ ODIN by Open Data Watch. [\[online\]](#).

²⁴ Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR). [\[online\]](#).

Graf 2: Porovnanie SR a krajín V3 v rámci hodnotenia ODIN

Zdroj: ODIN by Open Data Watch. [\[online\]](#).

Záujem o otvorené údaje v slovenskej legislatíve priniesla až medzinárodná iniciatíva

Téma otvorených údajov vo verejnej správe sa v slovenskej legislatíve objavila už v roku 2008 v *Národnej koncepcii informatizácie verejnej správy SR*, avšak viac pozornosti sa jej začalo venovať po roku 2011 vďaka medzinárodnej Iniciatíve pre otvorené vládnutie. Prihlásením sa k tejto iniciatíve sa Slovensko zaviazalo dodržiavať hlavné princípy otvoreného vládnutia – transparentnosti, participácie a zúčtovateľnosti vlády voči svojim občanom. Následne bolo vytvorených viacero strategických dokumentov, ktoré túto tému detailnejšie rozpracúvajú a priniesli konkrétne úlohy pre verejnú správu. Prehľad všetkých aktivít v oblasti otvorených údajov od roku 2000, kedy bol prijatý zákon o slobodnom prístupe k informáciám, až po súčasnosť, obsahuje príloha 1.

V decembri 2021 vláda SR schválila nový strategický dokument s názvom „*Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR na roky 2021 – 2026*“²⁵, v ktorom sú definované aktivity pre rozvoj otvorených údajov vo verejnej správe. SR si v nej dala za cieľ pokračovať vo svojom úsilí o zlepšenie a rozšírenie digitálnych verejných služieb, ktorých súčasťou je aj zverejňovanie otvorených údajov.

V roku 2022 MIRRI SR vypracovalo akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026²⁶, ktorý predstavuje kľúčový nástroj pre napredovanie Slovenska v oblasti digitálnej výkonnosti, chýbajú v ňom však úlohy spojené s tvorbou a zverejňovaním otvorených údajov. Tento akčný plán nadväzuje na Stratégiu digitálnej transformácie Slovenska do roku 2030²⁷, ktorá definuje politiku a konkrétne priority SR v kontexte už prebiehajúcej digitálnej transformácie ekonomiky a spoločnosti v krátkodobom aj v dlhodobom horizonte.

V marci 2023 vláda SR prijala *Národnú stratégiu výskumu, vývoja a inovácií do roku 2030*²⁸, ktorá reflektuje skutočnosť, že sprístupnenie dát inštitúciám verejnej správy umožňuje vyššiu mieru inovácií.

Strategickým cieľom Slovenska, definovaným v Národnej koncepcii informatizácie VS,²⁹ je do roku 2026 – dosiahnuť pokrok v indexe DESI v oblasti digitálnych služieb o 40 % v porovnaní so súčasným stavom. Stratégia a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej

²⁵ Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR. [\[online\]](#).

²⁶ MIRRI SR. Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026. [\[online\]](#).

²⁷ Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030. [\[online\]](#).

²⁸ Úrad vlády SR. Návrh Národnej stratégie výskumu, vývoja a inovácií. 2023. [\[online\]](#).

²⁹ MIRRI SR. 2021. Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR. [\[online\]](#).

správy³⁰ mala za cieľ, aby jednotlivé inštitúcie verejnej správy zverejňovali údaje, ktoré súvisia s výkonom ich agendy vo forme otvorených údajov s vysokým potenciálom pre opätovné použitie.

Slovensko, od svojho prihlásenia sa k Iniciatíve pre otvorené vládnutie, absolvuje dvojročné cykly, ktoré sú zastúpené akčnými plánmi tejto iniciatívy. Hlavnými prijatými úlohami v akčnom pláne v rámci otvorených údajov bolo napr. spustenie portálu otvorených dát, vykonanie prieskumu dopytu verejnosti po najžiadanejších datasetoch či príprava návrhu zákona o údajoch. Z analýzy vyhodnotenia plnenia úloh tretieho akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie³¹ vyplýva, že nie všetky stanovené úlohy sa darí plniť (napr. prehľad o údajoch spracovávaných v rámci jednotlivých inštitúcií nie je dostatočný). Nevyhnutným predpokladom na plnenie úloh je spolupráca viacerých zainteresovaných strán.

Dlhodobu a kontinuálnu sa téme otvorených údajov venuje aj Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti, ktorý na základe úlohy z uznesenia vlády SR³² pravidelne analyzuje stav zverejňovania datasetov na portáli otvorených dát. Požiadavky občianskej spoločnosti by sa mali následne pretaviť do zverejnených datasetov.

Téma otvorených údajov na Slovensku zaznamenala v roku 2023 viacero pozitívnych zmien

Pozitívne zmeny v roku 2023 v oblasti zverejňovania otvorených dát na Slovensku boli spôsobené najmä aktívnejším prístupom gestora témy MIRRI SR prostredníctvom Dátovej kancelárie.

Jedným z kľúčových aktérov zverejňovania otvorených údajov k januáru 2024 je Dátová kancelária, ktorá je po formálnej stránke súčasťou MIRRI SR, a po organizačnej stránke je začlenená pod Sekciu informačných technológií verejnej správy v rámci Odboru architektúry E-governmentu ako Oddelenie dátovej kancelárie. Financovanie jej činnosti bolo do konca roka 2023 zabezpečené najmä prostredníctvom národného projektu³³. V roku 2023 zrealizovala Dátová kancelária pre dátových kurátorov a ďalšie subjekty zapojené do zverejňovania otvorených dát školenia a workshopy pre dátových kurátorov a plánuje v nich pokračovať aj v roku 2024. Dátová kancelária okrem školení pravidelne publikuje aktuality a odpovedá na otázky a dopĺňa obsah na platforme MetaS³⁴.

Používanie centrálného portálu data.gov.sk rástlo. V roku 2023 bolo viac ako 8 900 registrovaných používateľov tohto portálu, v predošlom roku to bolo iba 6 tisíc. Rovnako rastie aj aktuálny počet datasetov, ktorý v roku 2023 prekonal hranicu 3 tisíc datasetov (grafy 3 a 4).

³⁰ Úrad vlády SR. Stratégia a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy. 2017. [\[online\]](#).

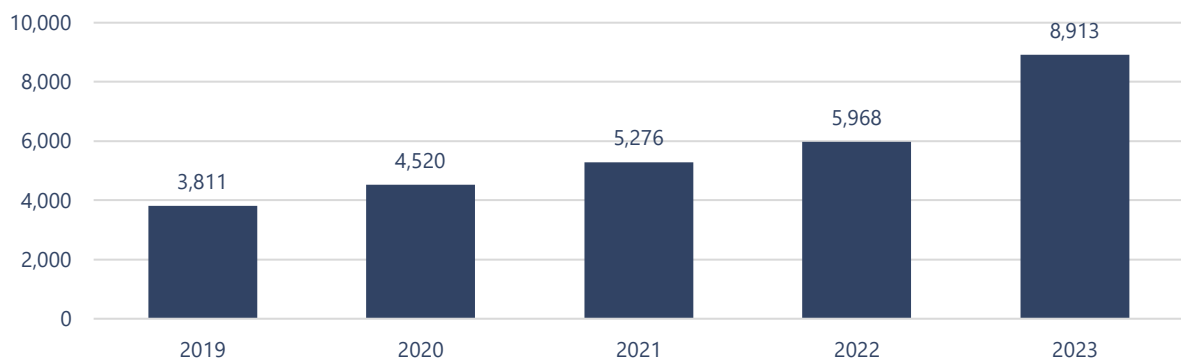
³¹ Plnenie úloh akčných plánov v téme otvorené informácie a otvorené dáta. [\[online\]](#).

³² Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v SR na roky 2017 – 2019, prijatý uznesením vlády SR č. 104/2017. [\[online\]](#).

³³ Projekt „Zlepšenie využívania údajov vo verejnej správe“; kód projektu ITMS: 314011S979.

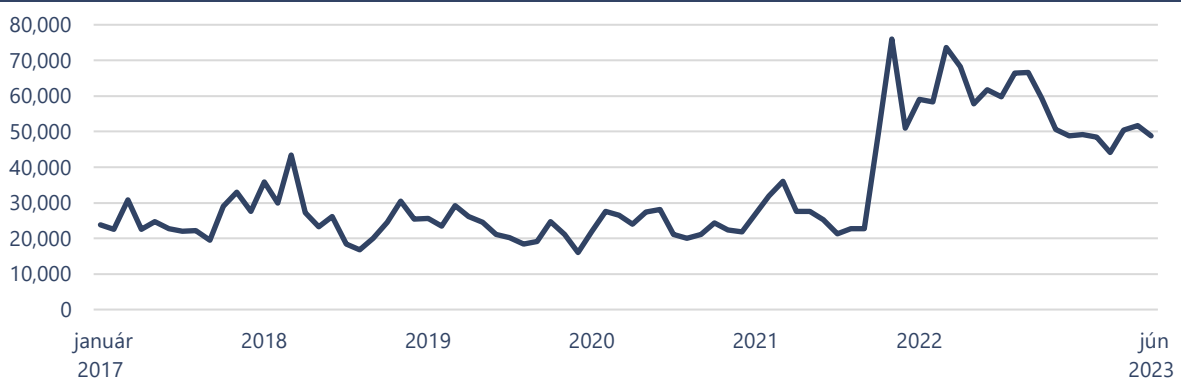
³⁴ Centrálny metainformačný systém verejnej správy je evidenčným portálom, ktorý obsahuje údaje a správu komponentov eGovernmentu na Slovensku, [\[online\]](#).

Graf 3: Počet registrovaných používateľov portálu data.gov.sk od roku 2019 do júna 2023

Zdroj: *Dashboard Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS)*

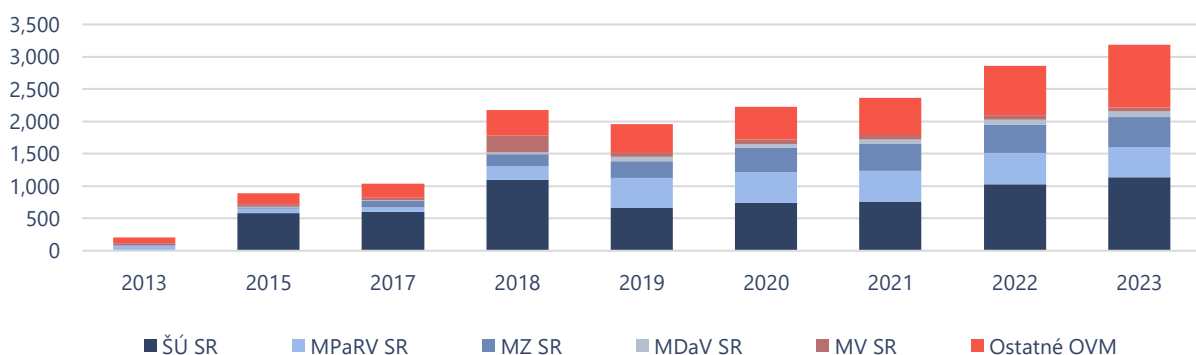
Graf 4: Počet zobrazení datasetov na portáli otvorených údajov za obdobie január 2017 – jún 2023

Zdroj: *Dashboard Úradu splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS)*

Najviac datasetov zverejnil Štatistický úrad SR, keď presiahol hranicu tisíc datasetov (graf 5)³⁵. Nasleduje Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR a Ministerstvo zdravotníctva SR, ktoré dosiahli takmer 500 zverejnených datasetov. Viac ako 100 datasetov majú MIRRI SR, Úrad pre verejné obstarávanie a Protimonopolný úrad. Najväčší pokrok za predchádzajúci rok zaznamenal Štatistický úrad SR, keď za jeden rok pridal 116 datasetov³⁶, 61 datasetov pridalo Ministerstvo školstva, vedy a výskumu SR, 56 datasetov Protimonopolný úrad SR a 44 datasetov pridalo MIRRI SR.

Graf 5: Počet zverejnených datasetov podľa ústredných orgánov štátnej správy

Zdroj: *Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti (ÚSV ROS)*

³⁵ Analýza zverejňovania datasetov ústredných orgánov štátnej správy na portáli otvorených dát za rok 2023. [online].

³⁶ ŠÚ SR začal v roku 2023 publikovať aj datasety zo Sčítania obyvateľov domov a bytov 2021.

V roku 2023 pokračovalo aj budovanie nového centrálného portálu otvorených dát v rámci projektu Národný projekt Otvorené údaje 2.0 – Rozvoj centrálnych komponentov pre kvalitné zabezpečenie otvorených údajov („OÚ 2.0“), ktorý realizuje MIRRI SR. Jeho zámerom je rozvoj a dobudovanie centrálnych technických komponentov a prostriedkov na trvalé sprístupnenie otvorených údajov verejnej správy. V rámci projektu sa má zabezpečiť dostupnosť kľúčových otvorených datasetov, dôveryhodnosť publikovaných údajov pre použitie v digitálnej ekonomike a archiváciu publikovaných údajov – posun k „trusted open data“. Cieľom projektu je aj zlepšenie nástrojov pre komunitu a používateľov, a to vďaka lepšiemu vyhľadávaniu a nástrojom na zapájanie komunity. Publikovanie otvorených údajov má byť zjednodušené, a zvýši sa kvalita publikovaných dát – cez využitie prepojených údajov (linked-data) a použitie Centrálného modelu údajov verejnej správy. Rozšíria sa existujúce služby a vytvoria sa nové – pribudnú nové funkcionality portálu, ako je vyhodnocovanie kvality datasetu, monitoring a predikcia problematických datasetov, tvorba štatistik z prevádzky a vytvorenie repozitára zdrojových kódov a nahrať zdrojových kódov. Pre budúci rozvoj otvorených dát bude kľúčové, okrem úspešného dokončenia nového portálu aj to, aké nástroje participácie a spolupráce bude nový portál ponúkať a či sa na ňom podarí sústrediť väčšiu časť datasetov lokálnych portálov.

Gestor otvorených údajov MIRRI SR sa v roku 2023 začal výraznejšie venovať dopadu otvorených dát – datasetom s vysokou hodnotou pre spoločnosť a tiež školeniam určeným najmä pre dátových kurátorov. Výzvou však stále zostáva kvalita dát a ich využitie pre súkromné či verejnoprospešné projekty.

MIRRI SR taktiež vytvorilo návrh metodiky na meranie dopadu otvorených údajov³⁷. Táto metodika je základom pre prvú správu o dopade otvorených údajov na vybrané aspekty spoločnosti. Koordinácia dopytu užívateľov po zverejňovaní zatiaľ nezverejnených údajov však stále zostáva problematická. Cieľom vytvorenia metodiky je podporiť využívanie a opätovné používanie otvorených údajov verejnej správy, ako aj zvýšiť dopyt po zverejnení údajov, ktoré zatiaľ zverejnené nie sú a podporiť vzťah medzi (potenciálnymi) užívateľmi otvorených údajov a ich majiteľmi.

Vláda SR v septembri 2023 schválila Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026³⁸. Návrh Akčného plánu obsahuje sedem hlavných záväzkov, z ktorých jeden sa týka priamo otvorených údajov a vyplývajúceho záväzku miery využívania otvorených údajov verejného sektora, ktorá je stále relatívne nízka. To sa prejavuje aj nízkym počtom vzniknutých riešení s využitím otvorených údajov. Využívanie otvorených údajov nebolo systematicky mapované, dokumentované a analyzované, čo znemožňovalo odhadnúť reálny dopad otvárania údajov pre spoločnosť, transparentnosť, vládnutie, ekonomiku, životné prostredie, či pre znevýhodnené komunity. MIRRI SR sa v akčnom pláne zaviazalo k nastaveniu pravidelného systému merania dopadu otvorených údajov na tieto aspekty spoločnosti.

Rizikom v napredovaní zverejňovania otvorených údajov a plnení úloh z uznesení vlády je neexistencia koordinačného orgánu na zabezpečenie politiky otvorených údajov po ukončení projektu Dátovej kancelárie v roku 2023.

³⁷ MIRRI SR. Metodika hodnotenia dopadu otvorených dát na vybrané oblasti spoločnosti. [online].

³⁸ Uznesenie č. 483/2023. [online].

Výsledky dotazníka v ústredných orgánoch štátnej správy

V priebehu októbra 2021 a augusta 2023 realizoval NKÚ SR dotazníkový prieskum na zisťovanie aktivít súvisiacich so zverejňovaním otvorených dát v ústredných orgánoch štátnej správy v SR, ktorého sa zúčastnili ministerstvá a ostatné ústredné orgány štátnej správy. V rámci tohto prieskumu NKÚ SR oslovil 25 úradov. V roku 2021 mal dotazník návratnosť 100 % a v roku 2023 odpovedalo 84 % respondentov (21 úradov). Zoznam všetkých oslovených úradov je v prílohe 2. Formulár dotazníka obsahuje príloha 3.

Cieľom dotazníka bolo preveriť napĺňanie cieľov a záväzkov vlády, či identifikácia rizík v oblasti otvorených údajov, ktoré vyplývajú zo schválených materiálov na vláde SR, či legislatívnych požiadaviek. Napríklad v Stratégii a akčnom pláne sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy vláda na jednej strane pripúšťa nesporný prínos zverejňovania údajov, avšak poukazuje na nevyhnutné investície do hardvérového a softvérového vybavenia a ľudského kapitálu. Na nedostatok finančných zdrojov pri zmenách v legislatíve otvorených dát súčasne upozornil aj Úrad priemyselného vlastníctva SR v rámci pripomienkového konania, keď sa menil štandard poskytovania otvorených údajov.³⁹ V dotazníku sme sa preto subjektov pýtali, či majú vyčlenené finančné zdroje v rámci rozpočtovej kapitoly na zverejňovanie otvorených údajov. Otázkami na obsadenie pozícií dátového kurátora sme chceli preveriť napĺňanie uznesení vlády SR. Prieskumom sa zisťovalo aj organizačné, finančné a personálne zabezpečenie úloh súvisiacich s otvorenými údajmi. Vyhodnotenie odpovedí ÚOŠS z oboch dotazníkov a porovnanie medzoročného trendu je v tabuľke 3.

Tabuľka 3: Porovnanie výsledkov prieskumu medzi ÚOŠS v jednotlivých oblastiach

	Stav k 10/2021	Stav k 8/2023	Trend
ÚOŠS má koncepciu na zverejňovanie otvorených údajov	20 %	19 %	
ÚOŠS má interné predpisy definujúce sprístupňovanie otvorených údajov	20 %	19 %	
Zverejňovanie otvorených údajov je zahrnuté v ročnom pláne úloh (prípadne iný ekvivalent plánovaných ročných aktivít) ÚOŠS	40 %	29 %	
ÚOŠS vyhodnocuje počet stiahnutí zverejnených datasetov a identifikuje používateľov	4 %	15 %	
ÚOŠS má vytvorenú pozíciu dátového kurátora (podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017)	68 %	90 %	
Do procesu zverejňovania otvorených údajov sú okrem dátového kurátora zapojení aj iní zamestnanci ÚOŠS	72 %	70 %	

Zdroj: prieskumy NKÚ SR

Vysvetlivka: **zelená šípka** – zlepšenie medzoročného trendu; **oranžová šípka** – stagnácia v medzoročnom porovnaní; **červená šípka** – zhoršenie medzoročného trendu

Z výsledkov dotazníkového prieskumu vyplýva, že

- **žiaden z ústredných orgánov nemá v rozpočtovej kapitole vyčlenené samostatné finančné prostriedky na aktivity súvisiace so zverejňovaním otvorených údajov.** A to aj napriek skutočnosti, že niektoré orgány majú zverejňovanie otvorených údajov vo svojich ročných plánoch.

³⁹ Medzirezortné pripomienkové konanie k Vyhláške Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy. [online].

- **V roku 2023 malo iba 19 % z odpovedajúcich úradov smernicu upravujúcu zverejňovanie otvorených údajov, pričom medziročne neprišlo k zlepšeniu v tejto oblasti.**
- **Pozíciu dátového kurátora** (zriadenú podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017)⁴⁰ **majú neobsadenú iba na jednom z odpovedajúcich úradov v prieskume.** Do zverejňovania otvorených údajov sú v 70 % úradov zapojení aj iní zamestnanci okrem dátového kurátora.
- **Spolupráca dátových kurátorov na jednotlivých orgánoch verejnej moci s Dátovou kanceláriou bola hodnotená prevažne pozitívne** a oceňované je hlavne pravidelné informovanie o povinnostiach dátových kurátorov, ako aj možnosť konzultácií v prípade nezrovnalostí pri zverejňovaní datasetov.
- **Aj napriek metodickému usmerneniu MIRRI SR⁴¹, iba 15 % orgánov. zo zúčastnených na prieskume, realizuje aktivity súvisiace s vyhodnocovaním zverejnených datasetov a reaguje na spätnú väzbu od používateľov.** Dôvodmi na absenciu týchto aktivít sú v prevažnej miere nedostatočné kapacity (personálne aj časové), ako aj nezáujem vedenia o tento druh informácií. **Ako príklad dobrej praxe v tejto súvislosti možno uviesť Štatistický úrad SR, ktorý využíva Google Analytics pre vyhodnotenie návštevnosti IS/webových sídiel s obsahom datasetov.**

Jedným z riešení, ktoré by odbremenilo dátových kurátorov a pomohlo by zvýšiť počet a kvalitu datasetov jednotlivých úradov, je odľahčiť ich od duplicitného zverejňovania povinne zverejnených údajov v informačných systémoch verejnej správy. Napríklad datasety, ktoré sú už zverejnené v Centrálnom registri zmlúv alebo v registri pohľadávok štátu ústredných orgánov štátnej správy, je potrebné opätovne zverejňovať vo forme datasetov na portáli data.gov.sk a aj na stránkach jednotlivých úradov.

Najväčšie prekážky súvisiace so zverejňovaním otvorených dát v ústredných orgánoch štátnej správy, identifikované dátovými kurátormi v rámci prieskumu NKÚ SR, súvisia najmä s nepripravenosťou informačných systémov, nejasne definovanými právomocami dátového kurátora v legislatíve, internou legislatívou, nedostatočnou užívateľskou prívetivosťou portálu otvorených dát, pretrvávajúcim rezortizmom, individuálnou neochotou zdieľať informácie, finančnou poddimenzovanosťou a chýbajúcim harmonogramom následnosti krokov. Podrobnejšie informácie k prekážkam zverejňovania identifikovaných dátovými kurátormi sú zhrnuté v boxe 1.

⁴⁰ Úrad vlády SR. 2017. Stratégia a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy. [online].

⁴¹ MIRRI SR. Metodika hodnotenia dopadu otvorených dát na vybrané oblasti spoločnosti. [online].

BOX 1: Najväčšie prekážky súvisiace so zverejňovaním otvorených dát v ústredných orgánoch štátnej správy, identifikované dátovými kurátormi v rámci prieskumov NKÚ SR

• **Nepripravenosť informačných systémov** ministerstiev a úradov na zverejňovanie otvorených údajov a potreba ich úpravy, technická a finančná náročnosť a prácnosť pri získavaní údajov z informačných systémov rezortu, ako podkladov k tvorbe datasetov; nedostatočná kvalita niektorých údajov IS ministerstva, náročnosť ich anonymizácie, pseudonymizácie a zverejňovania; neexistujúci informačný systém, resp. konsolidačná platforma pre manažment údajov v rezorte; niektoré systémy neumožňujú zverejňovanie údajov vo forme otvorených dát – ich prekonanie si vyžaduje finančné prostriedky. Mnohokrát datasety nie je možné vygenerovať priamo z IS, ale sú vytvárané ručne, z čoho vyplýva časová náročnosť prípravy datasetu, a tým pádom aj neochota jeho pravidelného udržiavania/aktualizovania v požadovanej forme; chýbajúce automatizované spracovanie dát.

• **Nejasne definované právomoci dátového kurátora** v legislatíve, nejasne definované legislatívne potreby zverejňovania otvorených údajov, chýbajúci zákon o údajoch, nezapojenie sa vedenia a chýbajúca podpora vedenia rezortu, vyhradenie časovej kapacity na realizovanie danej aktivity. Nie je zákonná povinnosť vytvoriť samostatnú pozíciu dátového kurátora, orgány verejnej moci to riešia len určením osoby, ktorá činnosť dátového kurátora vykonáva iba popri svojej hlavnej činnosti. Zo strany MIRRI SR neboli vytvorené porovnateľné podmienky s analytickými útvarmi.

• **Nepodchytené interné postupy a interná legislatíva** pre spracovávanie a poskytovanie dát ako otvorených; nedostatočné interné povedomie o otvorených údajoch; nepochopenie konceptu otvorených údajov zo strany správcov a vlastníkov údajov (Interpretácia legislatívneho a metodického rámca) – správcovia sa obávajú, že údaje, ktoré sprístupnia, budú neodborne interpretované a na základe takýchto chybných interpretácií budú musieť čeliť súdnym sporom. Rozštiepenosť útvarov ministerstiev a úradov a ich malé či zlé skúsenosti s otvorenými údajmi vedú často k disproporcii v kvalite údajov i zverejňovaných otvorených údajov, ako aj k neochote na tejto téme pracovať a rozvíjať ju. Obrovský rozsah pôsobnosti ministerstva či úradu, množstvo informačných systémov a komplikované legislatívne prostredie zastrešujúce dané systémy a neskúsenosť odborných útvarov s publikovaním otvorených dát, s ich špecifikovaním, poskytovaním atď.

• **Zlá užívateľská prívetivosť portálu otvorených dát**, jeho technická zastaranosť a nevhodnosť pre aktuálne potreby.

• **Pretrvávajúci rezortizmus, individuálna neochota** zdieľať údaje pod otvorenou licenciou, ľudské kapacity a priority rezortu.

• **Finančná poddimenzovanosť** – obmedzené rozpočtové zdroje na budovanie/úpravu agendových informačných systémov.

• **Chýbajúci harmonogram následnosti krokov**; najprv vznikla pre ústredné orgány štátnej správy povinnosť publikovať datasety, až neskôr sa riešil, resp. stále sa rieši Centrálny dátový model, Publikačné minimum štátnej správy, rozsah a štruktúra atribútov/povinných atribútov pre dataset, financie, ľudské zdroje, a pod.

• Napr. niektoré údaje zverejňované v datasetoch sú požadované inými orgánmi verejnej moci v inej štruktúre, t. j. je potrebná ich transformácia. Centrálny ekonomický systém (CES) tiež neumožňuje automatizované aktualizovanie údajov v datasetoch, a tiež je potrebná úprava ich štruktúry.

Záver a návrh riešení

V oblasti otvorených údajov je na Slovensku niekoľko nedostatkov, v dôsledku ktorých Slovensko stagnuje v tvorbe a implementácii politík založených na analytických údajoch. V medzinárodných hodnoteniach zameraných na využívanie otvorených údajov sa SR v posledných rokoch nedarilo dosahovať priemer EÚ, okrem hodnotenia podľa indexu dospelosti otvorených údajov (ODMI) z roku 2023.

Avšak rok 2023 priniesol viacero pozitívnych zmien v oblasti otvorených údajov – pokročila tvorba nového centrálného portálu otvorených dát (projekt OD 2.0), MIRRI SR sa začalo viac venovať dopadu otvorených údajov a školeniam určeným najmä pre dátových kurátorov. Pre budúci rozvoj otvorených údajov však bude kľúčové, okrem úspešného dokončenia nového portálu, aj to, aké nástroje bude nový portál ponúkať.

Pre výraznejší posun v oblasti otvorených údajov bude potrebné zabezpečiť:

- schválenie meškajúceho Zákona o údajoch,
- spustenie nového centrálného portálu otvorených údajov s novými funkcionalitami a užívateľsky prijateľným a prehľadným prostredím,
- zabezpečenie fungovania Dátovej kancelárie a úloh, ktoré plní aj po skončení projektu,
- vytvoriť podmienky na naplnenie cieľov a záväzkov Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026, týkajúcich sa otvorených údajov,
- odstránenie najväčších prekážok súvisiacich so zverejňovaním otvorených dát v ústredných orgánoch štátnej správy, identifikovaných dátovými kurátormi v rámci prieskumu NKÚ SR:
 - pripravenosť informačných systémov na zverejňovanie otvorených údajov a potreby ich úpravy,
 - jasne legislatívne definované právomoci dátového kurátora a ich uplatňovanie v rámci úradov,
 - vypracované interné postupy a interná legislatíva týkajúca sa zverejňovania otvorených údajov a jej dôsledné dodržiavanie,
 - odstránenie pretrvávajúceho rezortizmu medzi jednotlivými úradmi.

Príloha 1: Prehľad aktivít v oblasti otvorených údajov v SR za obdobie rokov 2000 – 2023

- 5/2000 – [Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov \(zákon o slobode informácií\)](#)
- 2/2008 – [Stratégia informatizácie verejnej správy](#)
- 5/2008 – [Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR](#)
- 9/2011 – [SR sa zapojila do medzinárodnej iniciatívy pre otvorené vládnutie](#) (Open Government Partnership – OPG)
- 2/2012 – prvý [Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2012 – 2013](#)
- 9/2013 – [Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov \(zákon o e-Governmente\)](#)
- 10/2013 – [Zákon o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov \(zákon o e-Governmente\)](#)
- 1/2014 – [Strategický dokument pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete novej generácie](#) (2014 – 2020)
- 4/2014 – [Národný program reforiem](#)
- 2/2015 – druhý [Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na rok 2015](#)
- 7/2015 – bolo zriadených 5 expertných pracovných skupín a 1 koordinačná pracovná skupina poverená tvorbou Hodnotiacej správy Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na rok 2015 a vytvorenie Akčného plánu OGP 2017 - 2019
- 1/2016 – [Hodnotiaca správa Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na rok 2015](#)
- 4/2016 – Vláda SR sa v [Programovom vyhlásení vlády](#) prihlásila k princípom otvoreného vládnutia
- 2/2016 – Vláda SR sa prihlásila k [Agende 2030](#)
- 4/2016 – [Nariadenie EP a Rady EÚ 2016/679](#) o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (GDPR)
- 9/2016 – [Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR](#) (NKIVS)
- 10/2016 – [Revízia výdavkov na informatizáciu. Záverečná správa](#)
- 2/2017 – [Strategické priority Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy](#)
- 3/2017 – tretí [Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017 – 2019](#)
- 3/2017 – [Uznesenie vlády SR č. 104/2017](#) úloha B.2. predložiť návrh zákona o údajoch na rokovanie vlády SR do 31. decembra 2018
- 6/2017 – [Stratégia a akčný plán sprístupnenia a používania otvorených údajov verejnej správy](#)
- 12/2017 – [Odporúčanie Rady OECD pre SR k otvorenému vládnutiu](#)
- 11/2018 – [Smernica EP a Rady EÚ 2018/1972](#), ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií – termín na uplatnenie smernice do slovenského právneho poriadku 21. 12. 2020 bol nesplnený. K naplneniu dôjde schválením nového [Zákona o elektronických komunikáciách](#)
- 3/2019 – [Zákon č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov](#). Vykonávacie vyhlášky - najmä [Vyhláška č. 78/2020 Z. z. o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy](#)
- 4/2019 – [Nezávislé hodnotenie tvorby Akčného plánu Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2017 – 2019](#)
- 05/2019 – [Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030](#)
- 6/2019 – [Smernica EP a Rady EÚ 2019/1024](#) o otvorených dátach a opakovanom použití informácií verejného sektora – podľa čl. 17 mala SR do 17. júla 2021 uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia v súlade s touto smernicou
- 07/2019 – projekt [Otvorené údaje 2.0](#) – Rozvoj centrálnych komponentov pre kvalitné zabezpečenie otvorených údajov
- 07/2019 – [Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2019 – 2022](#)
- 10/2019 – prvý Návrh zákona o údajoch v [legislatívnom procese](#)

- 11/2019 – štvrtý Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2020 – 2021
- 3/2020 – Informatizácia 2.0. Revízia výdavkov
- 4/2020 – Vyhláška Úradu podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu o štandardoch pre informačné technológie verejnej správy
- 9/2020 – Začiatok aktualizácie NKIVS 2016
- 05/2021 – Stratégia a akčný plán na zlepšenie postavenia Slovenska v indexe DESI do roku 2025
- 9/2021 – Európska komisia začala právne konanie voči Slovensku za netransponovanie Smernice EÚ o otvorených dátach⁴²
- 10/2021 – Priebežná implementačná správa k revízií výdavkov 2021: zdravotníctvo, obrana, informatizácia, kultúra a pôdohospodárstvo.
- 12/2021 – Národná koncepcia informatizácie verejnej správy SR (NKIVS)
- 07/2022 – piaty Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie v Slovenskej republike na roky 2022 – 2024
- 08/2022 – prijatý zákon 251/2022 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov
- 12/2022 – Akčný plán digitálnej transformácie Slovenska na roky 2023 – 2026
- 12/2022 – Súhrnná implementačná správa za rok 2021 (Zdravotníctvo, informatizácia, pôdohospodárstvo a rozvoj vidieka, kultúra, obrana)
- 3/2023 – Národná stratégia výskumu, vývoja a inovácií 2030
- 07/2023 – Metodika hodnotenia dopadu otvorených dát na vybrané oblasti spoločnosti
- 08/2023 – Implementačný plán revízie výdavkov na informatizáciu 2020 – 2023
- 09/2023 – šiesty Akčný plán Iniciatívy pre otvorené vládnutie na roky 2024 – 2026
- 10/2023 – Súhrnná implementačná správa za rok 2022 (zdravotníctvo, obrana, informatizácia, kultúra, pôdohospodárstvo a vnútro)

⁴² Napriek novému termínu na plnenie uznesenia vlády – a do 30.04.2021 (listom predsedu vlády SR č. 2557/2021/KPV zo dňa 6. 4. 2021) nebol termín dodržaný a Slovenská republika nespĺnila termín stanovený EK na transpozíciu do slovenskej legislatívy.

Príloha 2: Zoznam orgánov ústrednej štátnej správy zapojených do dotazníkového prieskumu NKÚ SR

- Ministerstvo dopravy SR (MD SR)
- Ministerstvo financií SR (MF SR)
- Ministerstvo hospodárstva SR (MH SR)
- Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR)
- Ministerstvo kultúry SR (MK SR)
- Ministerstvo obrany SR (MO SR)
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR)
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (MPSVaR SR)
- Ministerstvo spravodlivosti SR (MS SR)
- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR)
- Ministerstvo vnútra SR (MV SR)
- Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (MZVaEZ SR)
- Ministerstvo zdravotníctva SR (MZ SR)
- Ministerstvo životného prostredia SR (MŽP SR)
- Najvyšší kontrolný úrad SR (NKÚ SR)
- Národný bezpečnostný úrad (NBÚ)
- Protimonopolný úrad SR (PMU SR)
- Správa štátnych hmotných rezerv SR (SŠHR SR)
- Štatistický úrad SR (ŠÚ SR)
- Úrad geodézie, kartografie a katastra ST (ÚGKK SR)
- Úrad jadrového dozoru SR (ÚJD SR)
- Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo SR (ÚNMaS SR)
- Úrad pre verejné obstarávanie (ÚVO)
- Úrad priemyselného vlastníctva SR (ÚPV SR)
- Úrad vlády SR (ÚV SR)

Príloha 3: Dotazník na zisťovanie aktivít súvisiacich so zverejňovaním otvorených dát v ústredných orgánoch štátnej správy v SR

Meno a priezvisko osoby zodpovednej za vyplnenie dotazníka:

Ústredný orgán verejnej správy:

Organizačný útvar:

Email:

Telefón:

Dátum vyplnenia dotazníka:

V októbri 2021 v rámci analýzy zverejňovania otvorených údajov si NKÚ SR od Vášho úradu vyžiadal informácie súvisiace so zverejňovaním otvorených dát vo Vašom úrade.

V rámci medziročného porovnania si dovoľujeme Vás požiadať o zaslanie niektorých aktualizovaných údajov k júnu 2023.

1. Zverejňuje Váš úrad / ministerstvo otvorené údaje?

- ☐ áno
- ☐ nie (uved'te dôvod):

2. Aké informácie zverejňuje Váš úrad / ministerstvo vo forme otvorených údajov?

- ☐ informácie, ktoré sú povinne zverejňované podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám
- ☐ informácie, ktoré máte povinnosť zverejňovať podľa zákona č.:
t'uknite sem a zadajte text.(uved'te zákony a §, podľa ktorých povinne zverejňujete údaje)
- ☐ informácie nad rámec povinne zverejňovaných (uved'te dôvod zverejňovania):

3. Kde zverejňuje Váš úrad / ministerstvo otvorené údaje?

- ☐ na <https://data.gov.sk/> - uved'te počet datasetov:
- ☐ na <https://data.gov.sk/> (uved'te počet datasetov) aj na podstránke nášho úradu / ministerstva (uved'te odkaz na podstránku s otvorenými údajmi a počet datasetov na nej zverejnených):
- ☐ iba na podstránke úradu / ministerstva nášho úradu (uved'te prosím odkaz na podstránku s otvorenými údajmi a počet datasetov: .
- uved'te dôvod, prečo nezverejňujete údaje len na <https://data.gov.sk/>:

4. Má Váš úrad / ministerstvo vypracovanú koncepciu zverejňovania otvorených údajov?

- ☐ áno
- ☐ nie

5. **Má Váš úrad / ministerstvo v rozpočte vyčlenenú samostatnú kapitolu na zverejňovania otvorených údajov?**
- ☐ áno (uvedte plánovaný rozpočet na roky: 2018, 2019, 2020, 2021)
- ☐ nie
6. **Má Váš úrad / ministerstvo interné predpisy definujúce sprístupňovanie otvorených údajov?**
- ☐ áno (zašlite ich na spolu s vyplneným dotazníkom)
- ☐ nie
7. **Je zverejňovanie otvorených údajov vo Vašom úrade / ministerstve zahrnuté v ročnom pláne úloh (prípadne iný ekvivalent plánovaných ročných aktivít úradu / ministerstva).**
- ☐ áno
- ☐ nie
8. **V akom formáte sú zverejnené otvorené údaje publikované na podstránke Vašej úradu / ministerstva / mimo portálu <https://data.gov.sk/>?**
- ☐ JPG (obrázok)
- ☐ PDF
- ☐ DOC
- ☐ XLSX/XLS
- ☐ HTML / XHTML
- ☐ CSV
- ☐ XML/JSON
- ☐ Iný formát (uvedte aký):
9. **Aká je zvyčajná periodicita aktualizácie zverejnených datasetov?**
- ☐ vždy v periodicite aktualizácie dát zverejnených v datasete
- ☐ polročne
- ☐ ročne
- ☐ iná periodicita (uvedte aká):
10. **Pri aktualizácii datasetov sa väčšina z nich, príp. všetky:**
- ☐ opakovane prepisujú
- ☐ vytvára sa nový dataset a neaktuálny ostáva na stránke
- ☐ dopĺňa sa existujúci dataset o nové údaje
11. **Aké metaúdaje zverejňujete obvykle o datasete?**
- ☐ dátum aktualizácie
- ☐ formát datasetu
- ☐ kontaktná osoba
- ☐ počet stiahnutí
- ☐ geografická lokácia
- ☐ iné (uvedte aké):

- 12. Sú Vami zverejnené datasety obvykle označované kľúčovými slovami?**
- ☐ áno
 - ☐ nie, uveďte dôvod
- 13. Podľa akých kritérií sú datasety zverejňované?**
- ☐ podľa výsledkov prieskumu najžiadanejších datasetov, ktorý realizuje Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
 - ☐ len povinne zverejňované údaje
 - ☐ iné kritériá, uveďte aké:
- 14. Vyhodnocujete počet stiahnutí zverejnených datasetov?**
- ☐ áno, uveďte dôvod
 - ☐ nie, uveďte dôvod
- 15. Identifikujete používateľov datasetov?**
- ☐ áno, uveďte akým spôsobom
 - ☐ nie
- 16. Realizuje Váš úrad / ministerstvo aktivity, ktoré sú naviazané na vyhodnocovanie zverejnených datasetov a spätnú väzbu od používateľov?**
- ☐ áno, uveďte aké
 - ☐ nie, uveďte dôvod
- 17. Má Váš úrad / ministerstvo vytvorenú pozíciu dátového kurátora (podľa uznesenia vlády SR č. 346/2017)?**
- ☐ áno, uveďte jeho zaradenie v organizačnej štruktúre a jeho pracovný úväzok, ktorý je vyčlenený na pracovné činnosti dátového kurátora
 - ☐ nie, uveďte dôvod:
- 18. Sú do procesu zverejňovania otvorených údajov zapojení aj iní zamestnanci Vašej úradu / ministerstva okrem dátového kurátora?**
- ☐ áno, uveďte ich počet. a zaradenie v organizačnej štruktúre
 - ☐ nie
- 19. Ako je financované personálne a technické zabezpečenie zverejňovania otvorených údajov a dátového kurátora?**
- ☐ interné kapacity a zdroje úradu
 - ☐ externé zdroje - financované z operačných programov / projektov
 - ☐ zdieľané kapacity iného ústredného orgánu štátnej správy v súlade so závermi analýzy v oblasti dátových kurátorov v rámci inštitúcií verejnej správy
- 20. Ako Váš úrad reflektoval právnu úpravu § 21g v zákone č. 211/2000 Z. z., doplnený novelou 340/2015 Z. z. 1?**
- ☐ implementoval formou sprístupňovania informácií na <https://data.gov.sk/>
 - ☐ implementoval formou sprístupňovania informácií na <https://data.gov.sk/> a zároveň aj podstránke úradu

☐ implementoval formou sprístupňovania informácií na podstránke úradu

21. Ako hodnotíte spoluprácu s gestorom pre otvorené údaje verejnej správy SR – MIRRI SR ohľadne zverejňovania otvorených údajov vo Vašom úrade?

22. Čo považujete za najväčšiu prekážku, ktorá súvisí so zverejňovaním otvorených dát vo verejnej správe / na Vašom úrade?

Ďakujeme Vám za spoluprácu formou vyplnenia dotazníka. Môžete nám zanechať spätnú väzbu k jeho vyplneniu, prípadne doplnenie k téme otvorených dát vo verejnej správe.